

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0451/2001

6 december 2001

BETÄNKANDE

om kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om Europa och rymden: Ett nytt kapitel inleds
(KOM(2000) 597 – C5-0146/2001 – 2001/2072(COS))

Utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

Föredragande: Konstantinos Alyssandrakis

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	5
MOTIVERING	8
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR REGIONALPOLITIK, TRANSPORT OCH TURISM.....	14
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTRIKESFRÅGOR, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GEMENSAM SÄKERHET OCH FÖRSVARSPOLITIK.....	18

PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 28 september 2000 förelade kommissionen parlamentet kommissionens meddelande till rådet och parlamentet om Europa och rymden: Ett nytt kapitel inleds (KOM(2000) 597 – 2001/2072(COS)).

Vid plenarsammanträdet den 2 maj 2001 tillkännagav talmannen att detta meddelande hänvisats till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik, budgetutskottet, utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor och utskottet för regionalpolitik, transport och turism, som utsetts till rådgivande utskott (C5-0146/2001).

Vid utskottssammanträdet den 7 november 2000 hade utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi utsett Konstantinos Alyssandrakis till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 10 oktober, 5 och 21 november 2001 behandlade utskottet kommissionens meddelande och förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt förslaget till resolution.

Följande var närvarande vid omröstningen: Carlos Westendorp y Cabeza (ordförande), Renato Brunetta och Peter Michael Mombaur (vice ordförande), Konstantinos Alyssandrakis (föredragande), Giles Bryan Chichester, Nicholas Clegg, Willy C.E.H. De Clercq, Harlem Désir, Concepción Ferrer, Colette Flesch, Christos Folias, Glyn Ford, Pat the Cope Gallagher, Norbert Glante, Michel Hansenne, Roger Helmer, Philippe A.R. Herzog (suppleant för Fausto Bertinotti), Hans Karlsson, Bashir Khanbhai (suppleant för Godelieve Quisthoudt-Rowohl), Werner Langen, Eryl Margaret McNally, Erika Mann, Marjo Matikainen-Kallström, Efstratios Korakas (suppleant för Luisa Morgantini i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Dimitrios Koulourianos (suppleant för Ilka Schröder), Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Yves Piétrasanta, Elly Plooij-van Gorsel, John Purvis, Alexander Radwan (suppleant för Konrad K. Schwaiger), Imelda Mary Read, Christian Foldberg Røvsing, Paul Rübig, Gilles Savary (suppleant för François Zimeray), Esko Olavi Seppänen, Claude Turmes (suppleant för Nelly Maes), Jaime Valdivielso de Cué, W.G. van Velzen, Dominique Vlasto, Anders Wijkman och Myrsini Zorba.

Yttrandena från utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik och utskottet för regionalpolitik, transport och turism återges i detta betänkande. Budgetutskottet beslutade den 29 maj 2001 att inte avge något yttrande och utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor beslutade den 11 april 2001 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 6 december 2001.

Fristen för ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken betänkandet skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om kommissionens meddelande till rådet och parlamentet om Europa och rymden: Ett nytt kapitel inleds (KOM(2000) 597 – C5-0146/2001 – 2001/2072(COS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens meddelande (KOM(2000) 597 – C5-0146/2001 – 2001/2072(COS)),
- med beaktande av EU:s handlingsplan: Satellitkommunikation i informationssamhället (KOM(97) 91) av den 5 mars 1997,
- med beaktande av rådets resolution av den 22 juni 1998 om ökad samverkan mellan Europeiska rymdorganisationen och Europeiska gemenskapen¹,
- med beaktande av rådets resolution av den 2 december 1999 om utarbetande av en samordnad europeisk strategi för rymden²,
- med beaktande av rådets resolution av den 16 november 2000 om en europeisk strategi för rymden³,
- med beaktande av sin resolution av den 25 april 1979 om gemenskapens deltagande i rymdforskningen⁴,
- med beaktande av sin resolution av den 17 september 1981 om Europas rymdpolitik⁵,
- med beaktande av sin resolution av den 17 juni 1987 om Europas rymdpolitik⁶,
- med beaktande av sin resolution av den 22 oktober 1991 om Europas rymdpolitik⁷,
- med beaktande av sin resolution av den 6 maj 1994 om gemenskapen och rymden⁸,
- med beaktande av sin resolution av den 13 januari 1998 om Europeiska unionen och rymden⁹,
- med beaktande av sin resolution av den 18 maj 2000 om kommissionens meddelande om sitt arbetsdokument ”Mot ett samordnat europeiskt förhållningssätt i rymdfrågor”

---

¹ EFT C 224, 17.7.1998, s. 1.

² EGT C 375, 24.12.1999, s. 1.

³ EGT C 371/2, 23.12.2000, s. 2.

⁴ EGT C 127, 21.5.1979, s. 32.

⁵ EGT C 260, 12.10.1981, s. 102.

⁶ EGT C 190, 20.7.1987, s. 78.

⁷ EGT C 305, 25.11.1991, s. 26.

⁸ EGT C 205, 25.7.1994, s. 467.

⁹ EGT C 34, 2.2.1998, s. 27.

(SEK(1999) 789 - C5-0336/1999 – 1999/2213(COS))¹ ,

- med beaktande av den rapport som Carl Bildt, Jean Peyrelevade och Lothar Späth lagt fram för generaldirektören för Europeiska rymdorganisationen med titeln ”Towards a space agency for the European Union”² ,
- med beaktande av artikel 47.1 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi och yttrandena från utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik och utskottet för regionalpolitik, transport och turism (A5-0451/2001), och av följande skäl:
  - A. Rymdforskning och rymdtillämpningar har inte bara gett nya kunskaper utan också fört med sig utomordentliga förbättringar i vårt dagliga liv,
  - B. Rymden är en unik plattform för forskning, kommunikationer, global navigering och positionering, jordövervakning och också för militär verksamhet.
  - C. Satellitkommunikation är en stor inkomstkälla i den kommersiella rymdsektorn.
  - D. Satellittillämpningar på området elektronisk kommunikation är både alleuropeiska och bredbandsbaserade.
  - E. Det är ytterst viktigt att vidare utveckla användningen av rymden för ändamål av allmänt intresse och allmännyttiga tjänster.
  - F. Internationellt samarbete är väsentligt för rymdforskningen och utvecklingen av tillämpningar.
  - G. Europeiska unionens medlemsstater har gjort anmärkningsvärda insatser inom rymdforskning och rymdtillämpningar, samt utveckling av rymdfarkoster och bärraketer.
  - H. Europeiska rymdorganisationen (ESA) är ett effektivt organ för mellanstatlig samordning och har spelat en viktig roll inom rymdforskning och rymdtillämpningar både i Europa och internationellt.
- 1. Parlamentet framhåller att rymdverksamhet endast bör bedrivas i fredliga syften,
- 2. välkomnar att en sammanhängande europeisk strategi för rymden utarbetas och betonar vikten av ett nära och effektivt samarbete mellan kommissionen och Europeiska rymdbyrån i detta hänseende,
- 3. uttrycker sitt stöd för de tre mål som föreslås i kommissionens dokument – att stärka grunden för rymdverksamheten, att förbättra den vetenskapliga kunskapsbasen, att skörda marknads- och samhällsvinsterna – på grundval av fördelarna för forskningen, industrin och samhället som helhet,

---

¹ EGT C 59, 23.2.2001, s. 248.

² http://ravel.esrin.esa.it/docs/annex2_wisemen.pdf

4. framhåller behovet av att vidareutveckla de tekniska förutsättningarna för rymdverksamheten, särskilt bärarketer och farkoster, med den tydligt uttalade ambitionen att nå europeiskt oberoende och upprätthålla den tekniska kompetensen på hög nivå, vilket förutsätter betydande och kontinuerligt offentligt stöd till utveckling av rymdteknik i de olika former som vi ser hos våra konkurrenter: program med dubbla syften, massivt stöd till forskning, förverkligande av den inre marknaden, offentlig finansiering av infrastruktur, med målet att skörda de samhälls- och marknadsvinster som kan uppnås genom ett efterfrågestyrt utnyttjande av rymdsektorns tekniska kapacitet,
5. kräver att den inre marknads principer om lika behandling och proportionalitet tillämpas för användningen av radiospektrum som har harmoniserats till Internationella teleunionens och/eller Europeiska post- och telesammanslutningens nivåer, eftersom system som tillhandahåller satellitkommunikation i Europa fortfarande är utsatta för restriktioner,
6. önskar att en djupgående studie görs om Europas konkurrensmöjligheter på rymdområdet, vilken bland annat skall klargöra hur staterna direkt eller indirekt kan bidra till finansieringen och utvecklingen av rymdprogrammen i världen,
7. kräver att medlemsstaterna och Europeiska kommissionen inom respektive behörighetsområde gör allt för att tvinga Förenta staterna till strikt ömsesidighet när det gäller icke tullrelaterade skyddsmekanismer och indirekta subventioner till rymdindustrin, särskilt på bärarketsområdet; är framför allt bekymrat för de statliga tillstånd som krävs i Förenta staterna före uppskjutning av satelliter,
8. uttrycker sitt fasta stöd för satsningen på rymdforskningens spjutspetsämnen, enligt planerna i kommissionens dokument, samt för utnyttjandet av den internationella rymdstationen och annan rymdbaserad forskningsverksamhet,
9. stöder utvecklingen av ett satellitsystem för global miljöövervakning,
10. uppmanar industrin att utveckla ytterligare tjänster, som vid sidan av de traditionella tjänsterna också möjliggör en kommersiell användning av rymden,
11. anser att skydd och vård av miljön i rymden och på jorden är ett viktigt politiskt mål för framtiden,
12. konstaterar att Galileoprojektet kommer att ingå i den europeiska strategi som kommissionen föreslår; upprepar hur viktigt detta projekt är för transportsektorn; framhåller vikten av att Galileosystemet är kompatibelt med GPS och Glonass,
13. understryker det intresse som GPMS-projektet har för säkerheten i världen i allmänhet och i Europa i synnerhet och anser att utvecklingen av detta måste eftersträvas och ske jämsides med Galileoprojektet ,
14. stöder det allt närmare samarbetet mellan Europeiska rymdorganisationen och EU, men anser att Europeiska rymdorganisationen, som grundar sig på mellanstatligt samarbete, på längre sikt bör ingå i EU men behålla sitt oberoende; ser positivt på inrättandet av en för kommissionen och Europeiska rymdbyrån gemensam arbetsgrupp som skall utarbeta förslag till ramavtal för förvaltningen av gemensamma projekt,

15. uppmanar till vidareutveckling av det internationella samarbetet inom rymdverksamheten, särskilt med Ryska federationen, Förenta staterna, Kina och Japan, men också med mindre utvecklade länder som genom Europeiska unionen skulle kunna få tillgång till rymden till rimlig kostnad, och uppmanar kommissionen, i syfte att undersöka möjligheterna för sådana samarbetsprojekt, att arrangera en konferens med företrädare för rymdpolitiken i de fyra länderna ovan med inriktning på vetenskapliga, tekniska, industriella och ekonomiska aspekter, till exempel den nya internationella rymdstationen,
16. välkomnar att rymdforskningen utgör en stor del av ett av de prioriterade tematiska områdena i kommissionens förslag till det sjätte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling,
17. efterlyser nya initiativ på området utbildning för rymdforskare och rymdingenjörer,
18. uppmärksammar rymdforskarnas speciella problem för rörlighet i arbetslivet, på grund av den geografiska placeringen, också i tredje land, av vissa typer av viktiga anläggningar som krävs för rymdforskning,
13. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas parlament och Europeiska rymdorganisationen.

MOTIVERING

1. Bakgrund

Europeiska rådet, Europeiska kommissionen och Europaparlamentet har under årens lopp diskuterat rymdpolitiska frågor vid ett flertal tillfällen. Diskussionerna har inte enbart varit inriktade på de allmänna fördelar som rymdbaserad verksamhet kan ge, utan framför allt på hur Europeiska unionen som enhet skall kunna genomföra sin politik och använda rymden effektivt.

En viktig aktör på den internationella scenen för rymdrelaterad verksamhet är Europeiska rymdorganisationen (ESA), som har spelat en avgörande roll för att främja de europeiska ländernas samarbete för utforskning av rymden, rymdtillämpningar och utveckling av rymdbaserad forskning. Det låg därför nära till hands för EU att utnyttja de möjligheter som ESA erbjuder.

Rådet tog ett viktigt steg i den här riktningen med sin resolution av den 22 juni 1998¹, i vilken det uppmanade kommissionen att vidta praktiska åtgärder för att främja samarbete mellan Europeiska unionen och ESA. Det ledde till att kommissionen utarbetade arbetsdokumentet ”Mot ett samordnat europeiskt förhållningssätt i rymdfrågor”. I sin resolution av den 18 maj 2000 välkomnade Europaparlamentet kommissionens avsikt att skapa politiska förutsättningar för framtida rymdprogram och gav uttryck för uppfattningen att detta måste ske ”efter långvariga och djupgående förhandlingar mellan alla parter som är verksamma inom vetenskapliga, tekniska, industriella, handelsmässiga och politiska områden samt de nationella rymdmyndigheterna”. Parlamentet uttryckte också ”en eftertrycklig önskan om att rymden skall användas för fredliga syften som är till nytta för hela mänskligheten” och efterlyste ett ”mer balanserat förhållningssätt till rymden, med ett starkt stöd både för vetenskapligt och praktiskt utnyttjande av rymdforskningen”. Parlamentet framförde även ett antal detaljerade rekommendationer om bland annat utbildning av forskare och tekniker samt internationellt samarbete och avskjutningssystem, uttryckte sitt stöd för satellitnavigationssystemet Galileo, framhöll behovet av balans mellan rymdkommunikationssystem och andra moderna tekniker samt vikten av att vetenskaplig verksamhet, t.ex. radioastronomisk forskning, inte hindras.

Ytterligare ett steg i denna riktning var Europeiska rådets beslut från december 1999 samt den ministerresolution som ESA:s råd antog i maj 1999, i vilken Europeiska kommissionen och ESA:s styrelse uppmanas att utarbeta en sammanhållen europeisk strategi för rymden. Detta ledde till att kommissionen och ESA gemensamt utarbetade ett övergripande dokument om en europeisk strategi för rymden, som återges i sin helhet i det meddelande från kommissionen som behandlas här. I rådets resolution av den 16 november 2000 uppmanades sedan kommissionen att ”så snart som möjligt och senast vid utgången av år 2000 i samarbete med ESA upprätta en gemensam arbetsgrupp på hög nivå som inbegriper kommissionen och ESA:s styrelse” i syfte ”att fördjupa den europeiska rymdstrategin och ta fram förslag för dess genomförande”.

I detta sammanhang är det viktigt att nämna att flyg- och rymdteknik finns med bland de

---

¹ EGT C 224, 17.7.1998, s. 1.

sju prioriterade områdena i kommissionens förslag till det sjätte ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling.

Efter flera års diskussioner är tiden nu mogen att fatta konkreta beslut om hur vi bäst går tillväga för att utveckla en rymdpolitik, inte på nationell nivå utan på EU-nivå. Därför är det viktigt att parlamentet noggrant överväger sin ståndpunkt mot bakgrund av de idéer om den europeiska rymdpolitikens framtid som diskuteras.

2. Mål

I kommissionens dokument föreslås tre mål, som rådet gav sitt samtycke till i sin resolution av den 16 november 2000.

- **Att stärka rymdverksamhetens grund** genom att möjliggöra oberoende tillgång till rymden ett rimligt pris och säkerställa en bred teknisk bas med industriell kapacitet för konstruktion, tillverkning och drift av satellitsystem och tillhörande markbunden infrastruktur.
- **Att förbättra den vetenskapliga kunskapsbasen** för att öka förståelsen av jorden och dess atmosfär, solsystemet och universum.
- **Att skörda de samhälls- och marknadsvinster** som kan uppnås genom ett efterfrågestyrt utnyttjande av rymdsektorns tekniska kapacitet.

Det första målet är en förutsättning för all rymdverksamhet. I kommissionens och ESA:s gemensamma dokument påpekas följande: ”Med tanke på klyftan mellan den europeiska rymdsektorns och konkurrenternas investeringar i rymdsystem och markbundna lösningar måste en kraftfull och innovativ strategi antas”. Därefter föreslås tre olika men samordnade åtgärder:

- Utveckling av basteknik, huvudsakligen med offentligt stöd.
- Tidiga demonstrationer av teknik som utvecklats genom pilotprojekt och valideringsaktiviteter där den offentliga sektorn och kommersiella operatörer deltar tillsammans.
- Utveckling av tillämpningar och tjänster som drivs av marknadshänsyn och användarnas efterfrågan.

I dokumentet betonas att ”Europeiska aktörer som sysslar med uppskjutningstjänster måste bibehålla en konkurrenskraftig ställning på världsmarknaden för uppskjutningstjänster, som hela tiden är i snabb förändring.”

Det är viktigt att utveckla det andra målet – att förbättra den vetenskapliga kunskapsbasen – eftersom rymden ger en unik möjlighet att utforska solsystemet och universum, och också tillhandahåller ett kontinuerligt flöde av direkt jämförbara globala uppgifter för förståelsen av jorden och dess atmosfär. Kommissionen och ESA påpekar att det därför är viktigt ”att man i Europa tar sig an följande viktiga ämnen inom rymdforskningen och rymdbaserade bidrag till förståelsen av klimatet och vår planet”, exempelvis solens egenskaper och dess påverkan på

jorden; solsystemets ursprung och utveckling samt stjärnornas ursprung och utveckling. Av allt större betydelse är undersökning av fenomenet global förändring och alla centrala ämnen inom geovetenskaperna, som jordens innanmäte, fysiska klimat och geosfär/biosfär samt atmosfären och havsmiljön och dessa faktorerers inverkan på människan.

När det gäller bemannade rymdfärder konstaterar kommissionen och ESA att Europa bör koncentrera sig på att optimera användningen av den internationella rymdstationen som europeisk forskningsinfrastruktur för alla rymdforskningsdiscipliner, som kraftfullt utbildningsverktyg och som testmiljö för nästa steg i människans utforskning av rymden.

Det tredje målet handlar om att ta vara på fördelarna för marknaden och samhället, och utgör en central del av kommissionens och ESA:s gemensamma dokument. Målet omfattar såväl satellitkommunikation, rymdbaserad navigation (framför allt Galileoprojektet) och miljöövervakning som aspekter som rör den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna.

Satellitkommunikation utgör den största enskilda inkomstkällan inom den kommersiella rymdsektorn, men i dokumentet påpekas ändå att satellitsektorns framgångar vilar på en bräcklig grund. Galileoprojektet anses vara av avgörande betydelse för EU, men eftersom Galileoprojektet är föremål för en särskild diskussion i parlamentet behandlas det inte i det här betänkandet.

Övervakning av miljön är efter Galileoprojektet det näst största projektet på EU-nivå. Genom rymdbaserad information får man en gedigen grund för utveckling av övervakning av både miljö- och säkerhetsproblem och för stöd till analys av enskilda frågor och deras förhållande till varandra. Enligt dokumentet har man fastställt tre konkreta teman för att ta itu med de praktiska aspekterna av utvecklingen av ett sådant initiativ:

- globala förändringar
- påfrestningar på miljön
- naturkatastrofer och större olyckor orsakade av människan.

I det gemensamma dokumentet kopplas den globala övervakningen ihop med den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna: ”För att uppfylla målen för den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna bör EU kunna utnyttja en mängd militära (genom VEU) och civila (genom EU) kanaler för underrättelseverksamhet och krishantering.”

3. Genomförande

Genomförandet av ovannämnda och framtida projekt förutsätter att EU antingen inrättar en egen rymdbyrå eller har ett nära samarbete med ESA. Det andra alternativet har uppenbara fördelar, eftersom EU då kan ta del av befintliga strukturer och expertkunskaper. Det är också det alternativ som förordas i kommissionens och ESA:s gemensamma dokument. I meddelandet nämns också inrättandet av den gemensamma arbetsgrupp som omtalas i rådets resolution av den 16 november 2000, och gruppens mandat att föreslå ”permanenta arrangemang” före 2001 års utgång.

ESA:s framtid och dess förbindelser med EU behandlas i en rapport från en högnivågrupp som sammankallades av ESA:s generaldirektör i mars 2000. Gruppen bestod av Carl Bildt (ordförande, före detta statsminister i Sverige), Jean Peyrelevade (styrelseordförande för Credit Lyonnais) och Lothar Späth (vd för Jenoptik AG och före detta statsminister i Baden-Württemberg). Rapporten lades fram den 20 november 2000 och kallas här Bildt-rapporten. I Bildt-rapporten fastställs fyra huvudmål:

1. Europeiska rådet skall vart femte år besluta om den europeiska rymdpolitiken och riktlinjerna för genomförandet av den.
2. ESA skall vara Europas rymdbyrå.
3. Europeiska kommissionen skall fastställa det regelverk inom vilket rymdverksamheten bedrivs. Kommissionen bör medverka i ESA-programmen och därmed också vara medlem av ESA-rådet.
4. Europaparlamentet skall ges möjlighet att regelbundet diskutera och se över den europeiska rymdpolitiken.

För att återgå till kommissionens och ESA:s gemensamma dokument diskuteras där även de industriella aspekterna av rymdpolitiken. I dokumentet framhålls att den ”europeiska rymdindustrin håller på att konsolideras genom skapandet av stora rymdbolag för att möta utmaningen från USA:s industriella jättar inom denna sektor” och att de ”små och medelstora företagen måste uppmärksammas särskilt, eftersom de har en central betydelse när det gäller innovationer”. Offentlig-privata partnerskap pekats ut som ”en modell som kan bidra till att engagera både den offentliga sektorn och hela den industriella kedjan i ett operativt projekt”.

Till sist i meddelandet behandlas internationella aspekter, som omfattar samarbetsprojekt för vetenskapliga rymdexpeditioner, olika aspekter av internationell handel och samordning av Europas ståndpunkt i FN. Kommissionen menar att ”Kanadas associering till Europeiska rymdorganisationen, EU:s och Rysslands dialog om rymden, det långvariga samarbetet med USA om rymdforskning och den internationella rymdstationen är några specifika exempel på särskilda relationer med tredje land som måste beaktas när man avgör det effektivaste sättet att innefatta rymden i EU-politiken för internationellt samarbete”. Det här är helt i linje med Europaparlamentets resolution av den 18 maj 2000, där kommissionen och rådet uppmanas att ”ytterligare fördjupa EU:s samarbete med andra länder”.

Här bör det också nämnas att ett möte om EU:s rymdsamarbete med Ryssland hölls i Moskva den 8 juni 2001. Vid mötet deltog ledamöter av den ryska duman och av Europaparlamentet, kommissionen, ESA och den ryska rymdbyrån samt företrädare för näringslivet från båda sidor. Föredraganden anser att det finns mycket goda grunder för ett samarbete som kommer att gynna båda parter.

4. Politiska överväganden

Vid utarbetandet av en resolution om den europeiska rymdpolitikens framtid behöver

Europaparlamentet med all säkerhet grundligt och länge studera beslutsprocessen inom rymdpolitiken och följderna av de åtgärder som nu diskuteras. Parlamentet kommer att behöva ta upp den viktiga frågan om vilken rättslig grund som den europeiska rymdpolitiken skall vila på.

Föredraganden vill framhålla två av de viktigaste frågor som tas upp i meddelandet och som enligt föredraganden förtjänar extra uppmärksamhet:

4.1 Hur kommer EU:s samarbete med ESA att utformas?

Det centrala i frågan är om ESA kommer att fortsätta att existera i nuvarande form eller om den kommer att bli EU:s rymdbyrå. Att låta ESA bli en EU-institution innebär visserligen fördelar för genomförandet av rymdpolitiken, men vi får inte glömma att ESA har medlemmar som inte är medlemmar av EU.

En annan mycket viktig aspekt är ESA:s inriktning. Om ESA blir en EU-institution kan byrån bli mer praktiskt orienterad, medan grundforskningen kan bli mindre intensiv än den är nu, även om kommissionen i sin rapport betonar vikten av att öka vetenskapens kunskaper.

Slutligen måste vi diskutera om EU är redo att finansiera ESA, vilket för närvarande är ESA-medlemsstaternas åtagande.

4.2 Vad bör GMES-initiativet innehålla?

Visserligen är rymden utan tvekan mycket viktig för miljöövervakningen, men kommissionen lägger till en "säkerhetsaspekt" som handlar om något helt annat än om att förebygga eller upptäcka naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människan. Säkerhetsfrågan har en tydligt militär aspekt. Den omfattar underrättelseverksamhet och observation, och utgör därmed ett första steg mot militär EU-verksamhet från rymden.

Även om detta kan uppfattas som en "mild" typ av militär verksamhet är det ändå militär verksamhet, som när den väl har inletts kommer att bana väg för andra militära åtgärder. Föredraganden menar att detta strider mot parlamentets resolution av den 18 maj 2000, där parlamentet uttryckte "en eftertrycklig önskan om att rymden skall användas för fredliga syften som är till nytta för hela mänskligheten". Dessutom är det ett steg i fel riktning med tanke på de pågående diskussionerna om USA:s planer på att trotsa 1972 års ABM-avtal och sprida sitt missilförsvarssystem, och på EU:s invändningar mot detta.

30 april 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR REGIONALPOLITIK, TRANSPORT OCH TURISM

till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

över kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om Europa och rymden: ett nytt kapitel inleds
(KOM(2000) 597 – C5-0146/2001 – 2001/2072(COS))

Föredragande: Luís Queiró

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 21 november 2000 utsåg utskottet för regionalpolitik, transport och turism Luís Queiró till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 5 februari och 25 april 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet nedanstående slutsatser med 40 röster för, 2 röster emot och 6 nedlagda röster.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Konstantinos Hatzidakis (ordförande) Rijk van Dam och Emmanouil Mastorakis (vice ordförande), Luís Queiró (föredragande), Sir Robert Atkins, Emmanouil Bakopoulos, Carlos Bautista Ojeda (suppleant för Reinhold Messner i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Rolf Berend, Philip Charles Bradbourn, Felipe Camisón Asensio, Gerard Collins, Danielle Darras, Garrelt Duin, Alain Esclopé, Giovanni Claudio Fava, Jacqueline Foster, Jean-Claude Fruteau (suppleant för John Hume), Robert Goodwill (suppleant för Ingo Schmitt), Mathieu J.H. Grosch, Ewa Hedkvist Petersen, Mary Honeyball, Marie Anne Isler Béguin (suppleant för Camilo Nogueira Román), Juan de Dios Izquierdo Collado, Georg Jarzembowski, Dieter-Lebrecht Koch, Giorgio Lisi, Sérgio Marques, Manuel Medina Ortega (suppleant för Joaquim Vairinhos i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Erik Meijer, Rosa Miguélez Ramos, Francesco Musotto, Juan Ojeda Sanz, Josu Ortuondo Larrea, Wilhelm Ernst Piecyk, Giovanni Pittella (suppleant för Demetrio Volcic), Samuli Pohjamo, Alonso José Puerta, Reinhard Rack, Carlos Ripoll i Martínez Bedoya, Isidoro Sánchez García, Gilles Savary, Dana Rosemary Scallon, Agnes Schierhuber (suppleant för Margie Sudre), Brian Simpson, Renate Sommer, Robert William Sturdy (suppleant för Karla M.H. Peijs i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Hannes Swoboda (suppleant för Ulrich Stockmann), Ari Vatanen, Christian Ulrik von Boetticher (suppleant för Francis Decourrière) och Mark Francis Watts.

KORTFATTAD MOTIVERING

EUROPA OCH RYMDEN

INLEDNING

1. Kommissionens meddelande till parlamentet och rådet "Europa och rymden: Ett nytt kapitel inleds" är en uppföljning av parlamentets resolution av den 18 maj 2000 och en begäran från rådet (forskning). I sin resolution av den 18 maj 2000 ställde sig parlamentet positivt till kommissionens arbetsdokument "Mot ett samordnat europeiskt förhållningssätt i rymdfrågor" och upprepade sitt stöd till inrättandet av ett världsomfattande system för satellitnavigering med ett starkt europeiskt deltagande, det vill säga Galileosystemet. Kommissionens arbetsdokument upprättades sedan rådet gett kommissionen i uppdrag att i nära samarbete med Europeiska rymdbyrån utarbeta en sammanhållen europeisk strategi för rymden. Detta samarbete skulle också vara en nyckelfaktor vid tillämpandet av strategin i fråga (KOM(2000) 597).
2. I meddelandet understryks att den roll som satelliter spelar och kommer att spela i kommunikationssystem, observationssystem och navigerings- och positionsbestämningssystem är mycket viktig för den europeiska strategin. Den sistnämnda typen av system är givetvis av avgörande betydelse för transporter och tillhörande tjänster.

ÅTERVERKNINGAR/PLANERADE ÅTGÄRDER

3. Genomförandet av denna strategi kommer att få omfattande ekonomiska och sociala återverkningar. Enligt aktuella beräkningar kommer omsättningen för 2002 på de satellitrelaterade marknaderna att uppgå till mellan 67 miljarder och 104 miljarder euro. Galileo kommer att utgöra en av hörnstenarna för de europeiska navigerings- och positionsbestämningssystemen. Inom detta system kommer minst 20 satelliter att användas, bland annat för system för navigering, trafik- och fartygsledning, spårning, övervakning och nödtjänster. Totalkostnaden beräknas till 3 miljarder euro. Galileoprojektets test- och valideringsfaser kommer att utgöra en del av den europeiska rymdstrategin. Föredraganden påminner om att man måste säkerställa att Galileo, GPS (amerikanskt system) och Glonass (ryskt system) är driftskompatibla med varandra, framför allt vad gäller de frekvenser som används.
4. I kommissionens meddelande saknas ett förslag till en detaljerad programplanering för rymdverksamheten under de kommande åren. Kommissionen planerar framför allt att skapa politiska och regleringsmässiga förutsättningar och att ansvara för samordning och drift. Dessutom anser man att det är nödvändigt att kommissionen och Europeiska rymdbyrån utarbetar en lämplig operativ överenskommelse för samarbete om genomförandet av denna strategi. Man planerar att inrätta en gemensam arbetsgrupp. Denna skall lägga fram sina slutsatser före december 2001 och titta på möjligheterna att skapa en enhetlig ram för en regelbunden översyn av strategin och dess genomförande av medlemsstaterna. Arbetsgruppen skall även utarbeta förslag till ramavtal för förvaltningen av gemensamma projekt.

HUVUDPUNKTER

5. Enligt kommissionen bör rymdstrategin struktureras kring följande tre mål:
- att stärka rymdverksamhetens grund,
  - att förbättra den vetenskapliga kunskapsbasen,
  - att skörda de samhälls- och marknadsvinster som kan uppnås genom ett efterfrågestyrt utnyttjande av den tekniska kapaciteten.

Det tredje målet är nytt. Den allmänna strategin och samarbetet med Europeiska rymdbyrån bör göra det lättare att uppnå det.

6. Uppföljningen och utvärderingen av verksamheten kommer att grundas på en årlig rapport om genomförandet av strategin tillsammans med Europeiska rymdbyrån och förslaget till permanenta arrangemang för regelbunden översyn av strategin och dess genomförande.

SLUTSATSER

7. Utskottet för regionalpolitik, transport och turism uppmanar utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:
- 7.1 välkomnar att en sammanhängande europeisk strategi för rymden utarbetas och betonar vikten av ett nära och effektivt samarbete mellan kommissionen och Europeiska rymdbyrån i detta hänseende,
  - 7.2 noterar målet att skörda de samhälls- och marknadsvinster som kan uppnås genom ett efterfrågestyrt utnyttjande av rymdsektorns tekniska kapacitet,
  - 7.3 ser positivt på inrättandet av en för kommissionen och Europeiska rymdbyrån gemensam arbetsgrupp som skall utarbeta förslag till ramar för förvaltningen av gemensamma projekt,
  - 7.4 anser det vara önskvärt att Europa överväger vilken roll program för samarbete med andra rymdmakter skulle kunna ha i dess rymdpolitik på vetenskaplig, teknisk, industriell och ekonomisk nivå, till exempel i fråga om den nya internationella rymdstationen,
  - 7.5 anser det önskvärt att Europeiska rymdbyråns och kommissionens arbetsgrupp inleder en debatt med alla berörda parter inom industrin om en europeisk politik om bärraketer med hänsyn till de nya behoven på marknaden, framträdandet av nya rymdmakter och den pågående utvecklingen av konkurrerande bärfarkoster,
  - 7.6 konstaterar att Galileoprojektet kommer att inlemmas i den europeiska strategi som kommissionen föreslår, och upprepar hur viktigt detta projekt är för transportsektorn,
  - 7.7 understryker det intresse som GPMS-projektet har för säkerheten i världen i allmänhet och i Europa i synnerhet, och anser att utvecklingen av detta måste eftersträvas och ske jämsides med Galileoprojektet,
  - 7.8 begär att parlamentet skall informeras regelbundet om de framsteg som uppnåtts och

- framför allt att det skall få ta del av den årliga rapporten om genomförandet av strategin tillsammans med Europeiska rymdbyrån,
- 7.9 anser det vara önskvärt att den förestående omarbetningen av den europeiska rymdpolitiken utmynnar i en vitbok som tar upp de huvudsakliga målsättningarna i fråga om den politik som skall genomföras på medellång och lång sikt,
8. insisterar på att Galileosystemet skall vara kompatibelt med GPS och Glonass.

22 november 2001

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTRIKESFRÅGOR, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GEMENSAM SÄKERHET OCH FÖRSVARSPOLITIK

till utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi

över kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om Europa och rymden:
Ett nytt kapitel inleds
(KOM(2000) 597 – C5-0146/2001 – 2001/2072(COS))

Föredragande: Ioannis Souladakis

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 20 mars 2001 utsåg utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik Ioannis Souladakis till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 5 och 21 november 2001 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser med 2 nedlagda röster.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Elmar Brok (ordförande), Baroness Nicholson of Winterbourne (vice ordförande), Ioannis Souladakis (föredragande), Alexandros Baltas, Gérard Caudron (suppleant för Rosa M. Díez González), Véronique De Keyser, Pere Esteve, Giovanni Claudio Fava (suppleant för Klaus Hänsch), Glyn Ford (suppleant för Linda McAvan i enlighet med artikel 153.2 i arbetsordningen), Michael Gahler, Jas Gawronski, Bertel Haarder, Efstratios Korakas, Hanja Maij-Weggen (suppleant för Arie M. Oostlander), Hugues Martin, Philippe Morillon, Pasqualina Napoletano, Raimon Obiols i Germà, José Pacheco Pereira, Doris Pack (suppleant för Alfred Gomolka), Jacques F. Poos, Jannis Sakellariou, Jacques Santer, Amalia Sartori, Jürgen Schröder, Elisabeth Schroedter, Hannes Swoboda, Johan Van Hecke, Demetrio Volcic (suppleant för Magdalene Hoff) och Christos Zacharakis.

KORTFATTAD MOTIVERING

Kommentar till kommissionens meddelande

1. Kommissionen kopplar i sin text ihop rymdstrategin med de tekniska metoderna för att genomföra denna politik. Föredraganden anser att texten borde vara stramare och enbart behandla strategin, utan att ta upp tekniska tillvägagångssätten för att omsätta denna i praktiken, eftersom det är det rymdprogrammet är till för.
2. I texten, som har utarbetats av kommissionen tillsammans med ESA, fäster man tämligen liten vikt vid användningen av rymden för globala säkerhetsändamål. Texten är uppbyggd kring tre mål:
  - att *"stärka rymdverksamhetens grund"*,
  - att *"förbättra den vetenskapliga kunskapsbasen för att öka förståelsen av jorden"*, och
  - att *"skörda de samhälls- och marknadsvinster som kan uppnås"*.

Föredraganden önskar tillfoga ytterligare en punkt:

- att stärka genomförandet av GUSP på det här området, i syfte att etablera en europeisk närvaro i rymden, detta i synnerhet efter de tragiska händelserna den 11 september 2001.
3. Frågan om GUSP tas endast upp i samband med det tredje målet i strategidokumentet och begränsas ytterligare i analysen av det här målet, eftersom man enbart förknippar GUSP med temat *"global förändring"* och förringar det faktum att satellitkommunikation samt positionsbestämning, navigering och information från satellitinstrument utgör en grundläggande förutsättning för utvecklandet av den europeiska säkerheten och därigenom faller inom ramen för GUSP. Ändå erkänner man i själva texten att den europeiska verksamheten på rymdområdet i hög grad fram till nu varit förankrad i de två förstnämnda målen och påpekar också att de tekniska möjligheterna för att samtliga tre mål skall kunna tillgodoses faktiskt finns.
  4. Det ringa intresse som visas för GUSP beror förmodligen på:
    - att GUSP idag befinner sig i ett utvecklingskede,
    - att det i första hand är ESA som står bakom dokumentet och att ESA, i enlighet med sitt uppdrag, fäster större vikt vid förbindelserna mellan forskning och industri.
  5. Föredraganden anser att den mest behöriga instansen när det gäller satellitfrågor som rör säkerhetsaspekter är VEU:s satellitcentrum som i början av 2002 skall bli ett EU-organ. Den nuvarande övergångsperioden, fram till slutet av 2001, har gjort att man inte fäst tillbörlig vikt vid utformningen av satellitcentrumets behörigheter, varken i texten eller i den gemensamma arbetsgruppen.
  6. Föredraganden anser att den förestående rapporten om en europeisk rymdpolitik bör bli

det grunddokument som EU:s planering av rymdverksamheten baseras på. EU bör, i sina överläggningar om utformningen av en distinkt europeisk rymdpolitik, beakta de mångåriga program som FN:s kommitté för fredligt användning av den yttre rymden och FN:s nedrustningskommitté utarbetat, liksom även relevanta erfarenheter inom VEU.

Mot en europeisk rymdpolitik

7. Det har förekommit alldeles för många individuella nationella rymdprojekt - delvis kanske inledda på grund av nationella prestigebehov - som varit oförmögna att utveckla de tjänster som EU verkligen behöver. Europa har behov av en enda gemensam och effektiv rymdkapacitet, såväl med tanke på civila som på säkerhetsmässiga aspekter. Detta kräver dock tillräckliga investeringar i infrastruktur, genomförande och utbildning.
8. Viljan eller kapaciteten att involvera tredje länder med egen rymdkapacitet (t. ex. Indien eller Kina) i våra rymdprojekt kan endast ge positiva resultat, fram för allt när det handlar om att stärka förbindelserna med sådana länder.
9. Militariseringen av rymden är ett precist koncept som förbjuds enligt det multilaterala fördraget om den yttre rymden (1966) och mångårig hävdvunnen praxis. Av detta följer att det är tillåtet att använda satelliter för militära ändamål. Rymddelen av missilförsvarssystemet NMD är däremot någonting helt annat och förvisso förbjuden, eftersom det bilaterala sovjetamerikanska ABM-fördraget (1972) generellt förbjuder försvar mot långdistansraketer från rymden (det är endast tillåtet från jordsystem). Förenta staterna vill visserligen använda satelliter, inte bara för tidig varning (vilket också är förbjudet, enligt ABM-fördraget, men inte enligt fördraget om den yttre rymden), utan även för genskjutande av raketer. Uppenbarligen är EU:s hållning till NMD korrekt, men detta har ingenting att göra med användningen av satellitsystem för att tjäna EU:s Petersberguppdrag (förebyggande av konflikter/krishantering).
10. Genom (den omedelbart förestående) integreringen av VEU i EU och ansatserna för att utveckla en gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik kan rymdkapaciteten bli ytterst effektiv, till exempel när beslut skall fattas om planeringen och övervakningen av Petersberguppdragen.
11. Att utnyttja GMES för försvarssyften är en absolut nödvändighet om man vill täcka EU:s behov. När det gäller Galileo finns det skäl att minnas den åsikt som Frankrike framförde som ordförandeland förra året, nämligen att man inte kan utesluta möjligheten att använda Galileo i försvarssyfte. Det vittomfattande utnyttjandet av GPS för militära syften fram till i dag (Persiska viken, Kosovo) har visat vilken stor betydelse satellitnavigering har för militära operationer. Ett av de viktigaste argumenten för utvecklingen av Galileo (se kommissionens dokument KOM(1999) 54 av den 10 februari 1999) är för övrigt att man inte kan tillåta att de europeiska staternas nationella suveränitet och säkerhet är beroende av andra länders militära system, till exempel det amerikanska GPS eller det ryska Glonass. Att eventuellt enbart använda Galileo för politiska eller kommersiella syften strider mot det främsta motivet för systemets införande, eftersom det innebär att man upprätthåller ett beroendeförhållande till utländska militära system något som EU inte accepterar.
12. EU behöver en autonom infrastruktur (telekommunikation/kartläggning/

positionsbestämning/jordobservationssystem) för den egna säkerheten, i synnerhet i en nödsituation. Alla medlemsstater måste bidra till att stärka denna kapacitet.

SLUTSATSER

Utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik uppmanar utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. understryker nödvändigheten av att EU klart slår fast att en exploatering och användning av den yttre rymden enbart bör genomföras i fredliga syften och tjäna mänsklighetens intressen,
2. understryker att statlig verksamhet med avseende på tillgång till, utforskning av och utnyttjande av den yttre rymden bör ske i enlighet med internationell rätt,
3. är fast övertygat om att ledande principer för EU:s rymdpolitik bör vara icke-spridning av vapen och undvikande av kapprustning i den yttre rymden,
4. konstaterar med tillfredsställelse att man i det dokument från kommissionen/ESA som behandlas här fäster uppmärksamheten vid behovet av framtida organisatoriska arrangemang för att underlätta internationellt samarbete; uppmuntrar kraftfullt till samarbete med icke-medlemsstater som har rymdkapacitet, till exempel Indien, Kina och Brasilien, något som kan leda till större ekonomiska fördelar generellt och stärka våra förbindelser med dessa länder,
5. välkomnar att EU erkänner betydelsen av den yttre rymden, men påpekar att det kan bli allt svårare för EU att utan en tillbörlig, självständig och pålitlig rymdkapacitet genomföra vissa aktiviteter som omfattar allt från transport av farligt gods över hela kontinenter till luftfartssäkerhet, övervakning av humanitärt bistånd, genomförandet av Petersberguppdragen och genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken,
6. betonar behovet av att EU:s finansiering av rymdforskning och rymdverksamhet utökas till lämplig nivå, så att Europa kan få en kvalitetsmässigt högtstående och oberoende rymdkapacitet som svarar mot dess nuvarande och framtida behov,
7. understryker därför det faktum att rymden kan spela en avgörande roll vid genomförandet av GUSP; ber därför rådet och kommissionen att ytterligare klargöra vilka konsekvenserna av att VEU:s satellitcentrum integreras i EU blir för den dubbla användningen (civil och militär),
8. anser att Europa, om det vill spela en nyckelroll internationellt och om det på egen hand önskar åstadkomma anmärkningsvärda resultat på rymdområdet, bör fatta ett medvetet beslut om att anpassa sina rymdutvecklingsprogram till de europeiska behoven och till Europas ställning på världsscenen,
9. rekommenderar att integreringen av VEU:s nuvarande rymdpolitik och slutsatserna från de FN-kommittéer som är relevanta för Europas rymdpolitik tas i beaktande vid

utformningen av den europeiska rymdpolitiken, och rekommenderar likaså en noggrannare granskning av hur EU bäst kan samarbeta med Europeiska rymdbyrån, med tanke på byråns nuvarande icke(EU)-institutionella, halvprivata karaktär,

10. är övertygat om att EU:s rymdsystem kommer att bli en del av dess "arv" och att EU måste upprätthålla självständiga rättigheter till tillgång till rymden och rymdverksamhet i en situation där de olika föremålen som befinner sig i rymden fungerar på ett normalt sätt,
11. uppmanar EU att tillsammans med sina internationella partner utreda om det är möjligt att utarbeta ett förslag till ett fördrag som skulle förbjuda vapen i den yttre rymden och garantera skydd för satelliter.(Problemet med skyddet av satelliter, en nödvändighet för att de skall kunna fungera ohindrat, och utarbetandet av en lämplig internationell uppförandekodex är av särskilt intresse för EU).